

Academician / Member of the Romanian Academy

Răzvan Theodorescu

Volumul are o valoare științifică reală, fiind rezultatul unei documentări cuprinzătoare în biblioteci și arhive, unde autorul a depistat numeroase izvoare inedite. Monografia este realizată în ediție bilingvă, ceea ce permite nu numai cititorului român sau cunoscător al limbii române, dar și lectorului vorbitor de limbă engleză, să cunoască istoria mănăstirii, importanța și rolul ei ca valoare de patrimoniu.

The volume has a real scientific value, being the result of a comprehensive documentation in libraries and archives, in which the author has discovered numerous new sources. The monograph appears in a bilingual edition, which allows not only the Romanian reader or with knowledge of Romanian, but also the English-speaking reader to gain insight into the history of the monastery, its importance and its role as heritage value.

Prof. univ. dr. / Professor

Ioan Opreș

Începând cu ctitorii și până la binefăcătorii contemporani – de stat, bisericești, ministeriali, Banca Națională, personalități publice – de la slujitorii altarului la vizitatorii acestuia, autorul a adunat pagini dense de fapte și evenimente, împlinind o lucrare magistrală, demnă de a fi grabnic tipărită.

Starting with the founders up to the contemporary benefactors - statesmen, clergy, ministerial, National Bank, public figures - from the altar's servants to its visitors, the author has gathered dense pages of facts and events, performing a masterly work, worthy of being readily printed.

Conf. univ. dr., Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului

Associate Professor, Bishop-vicar of the Archdiocese of Arad

Emilian (Vlad) Nica Crișanul

Monografia evidențiază statutul special al mănăstirii ca loc de rugăciune pentru aviatori, marinari și, mai recent, Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul,” mănăstirea fiind rectitorită în perioada interbelică de către generalul Paul Teodorescu, ministrul Aerului și Marinei.

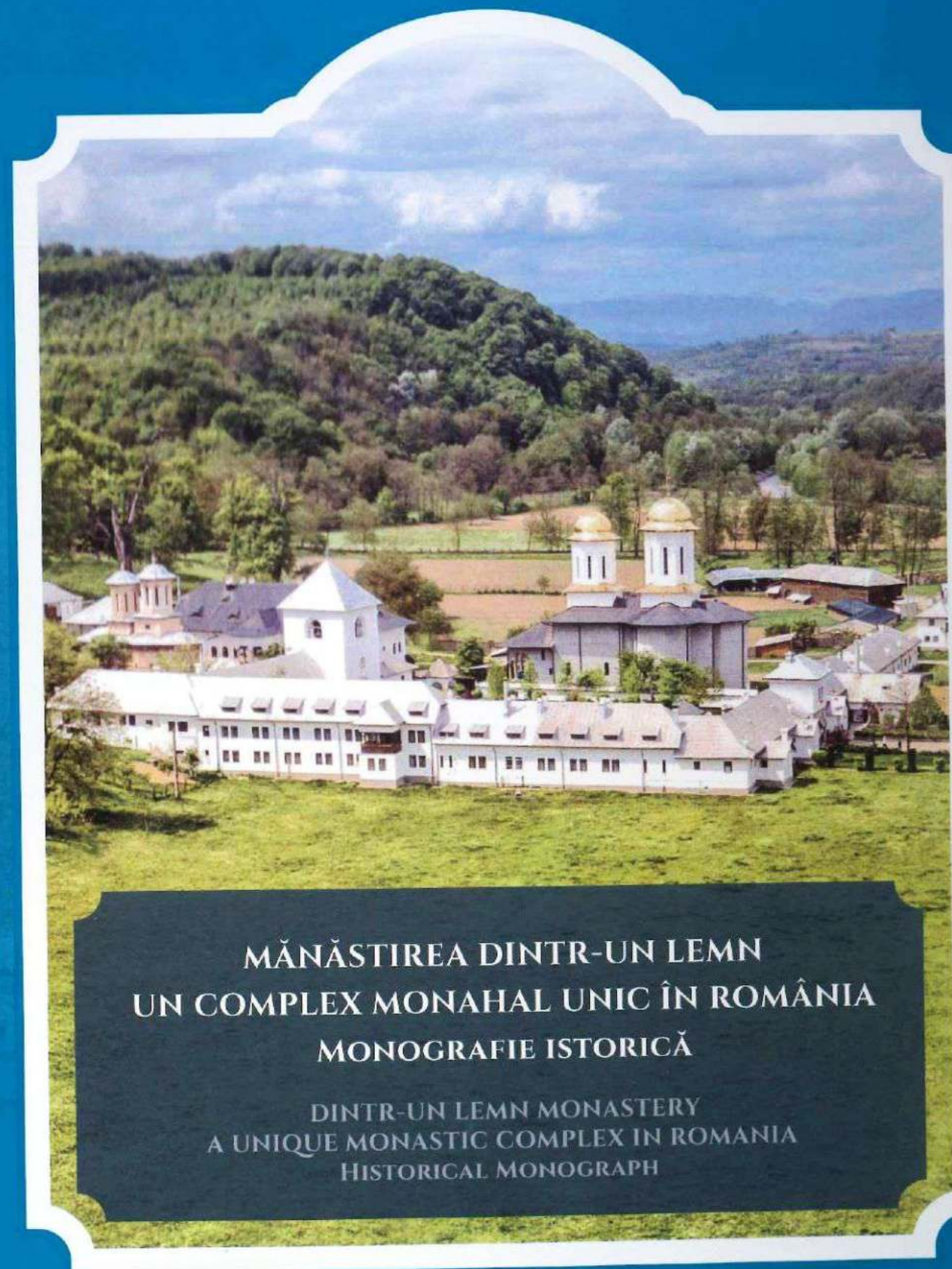
The monograph highlights the special status of the monastery as a place of prayer for aviators, sailors and, more recently, “Michael the Brave” 30th Guard Brigade, the monastery being restored during the interwar period by General Paul Teodorescu, Minister of Air and Navy.

ISBN 978-606-8636-70-2

MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN • UN COMPLEX MONAHAL UNIC ÎN ROMÂNIA • MONOGRAFIE ISTORICĂ
DINTR-UN LEMN MONASTERY • A UNIQUE MONASTIC COMPLEX IN ROMANIA • HISTORICAL MONOGRAPH

VALENTIN CIORBEA

VALENTIN CIORBEA

MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN
UN COMPLEX MONAHAL UNIC ÎN ROMÂNIA
MONOGRAFIE ISTORICĂ

DINTR-UN LEMN MONASTERY
A UNIQUE MONASTIC COMPLEX IN ROMANIA
HISTORICAL MONOGRAPH

Valentin Ciorbea

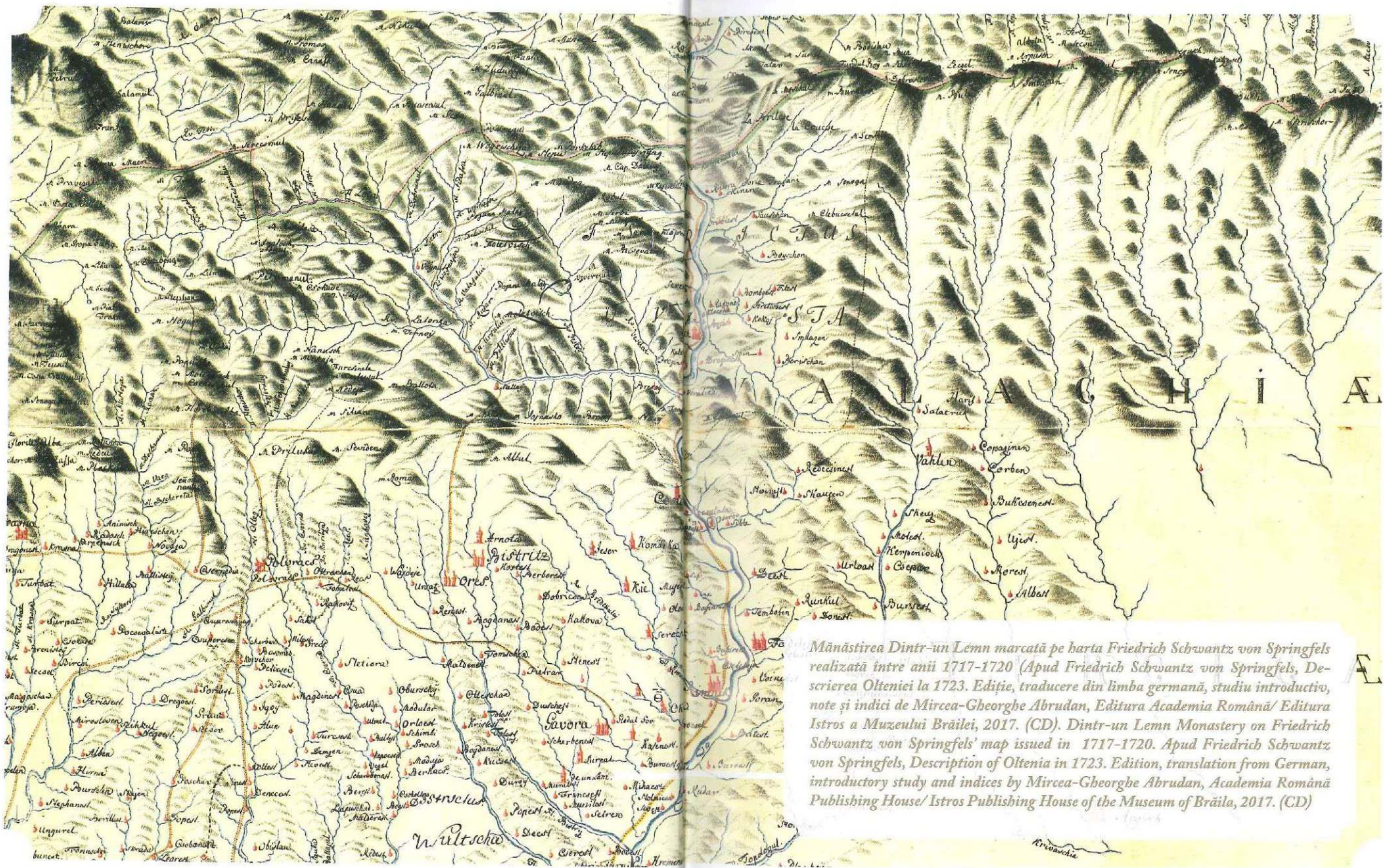

**MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN - UN
COMPLEX MONAHAL UNIC ÎN ROMÂNIA**

Monografie istorică

**DINTR-UN LEMN MONASTERY -
A UNIQUE MONASTIC COMPLEX IN
ROMANIA**

Historical Monograph

Mănăstirea Dintr-un Lemn marcată pe harta Friedrich Schwantz von Springfels realizată între anii 1717-1720 (Apud Friedrich Schwantz von Springfels, *Descrierea Olteniei la 1723*. Ediție, traducere din limba germană, studiu introductiv, note și indici de Mircea-Gheorghe Abrudan, Editura Academia Română/ Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2017. (CD). Dintr-un Lemn Monastery on Friedrich Schwantz von Springfels' map issued in 1717-1720. Apud Friedrich Schwantz von Springfels, *Description of Oltenia in 1723*. Edition, translation from German, introductory study and indices by Mircea-Gheorghe Abrudan, Academia Română Publishing House/ Istros Publishing House of the Museum of Brăila, 2017. (CD)

A

THE ACADEMY OF
ROMANIAN SCIENTISTS

THE ARCHDIOCESE
OF RÂMNIC

“GENERAL PAUL TEODORESCU” RESEARCH CENTRE
FOR THE COOPERATION BETWEEN
THE ORTHODOX CHURCH AND THE ROMANIAN ARMY

Valentin Ciorbea

**DINTR-UN LEMN MONASTERY -
A UNIQUE MONASTIC COMPLEX IN ROMANIA**
Historical Monograph

The Academy of
Romanian Scientists
Publishing House

Bucharest 2020

ACADEMIA OAMENILOR
DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

ARHIEPISCOPIA
RÂMNICULUI

CENTRUL DE CERCETARE A CONLUCRĂRII
BISERICII ORTODOXE CU ARMATA ROMÂNIEI
“GENERAL PAUL TEODORESCU”

Valentin Ciorbea

**MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN - UN
COMPLEX MONAHAL UNIC ÎN ROMÂNIA**
Monografie istorică

Editura Academiei
Oamenilor de Știință din
România

București 2020

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIORBEA, VALENTIN

*Mănăstirea Dintr-un Lemn : un complex monahal
unic în România : monografie istorică*

*Dintr-un Lemn Monastery : a unique monastic complex in
Romania : historical monograph*

prof. univ. dr. Ciorbea Valentin. - București
Editura Academiei Oamenilor de Știință din
România 2020

ISBN 978-606-8636-70-2

726

Traducerea în limba engleză
Conf. univ. dr. Nicoleta Stanca

Creație și design grafic
imagient.ro

CONTENTS

FOREWORD	14
PREAMBLE	18
CH. I. IN THE BEGINNING THERE WAS THE LEGEND	26
I.1. The Secular Oaks of Frâncești	26
I.2. The Wooden Church	36
I.3.1. The Icon of Virgin Mary with Child—"The Heart" of Dintr-un Lemn Monastery	56
I.3.2. The Wonders of the Icon of the Holy Mother with Child	76
CH. II. DINTR-UN LEMN MONASTERY BETWEEN 1634-1863	80
II.1. The First Romanian Testimonies. The Settlement of the Stone Church. Benefactors	80
II.2. The Next Founders. The Changes. Specific Architectural Elements of the Monastery	92
II.3. Under Austrian Rule (1716-1739)	108
II.4. From Mid-18th Century to Secularization	116
II.5. The Lands and the Sources of the Income of the Monastery in the Period 1635-1863	140
CH. III. DINTR-UN LEMN MONASTERY FROM SECULARIZATION TO THE SETTLEMENT OF THE COMMUNIST REGIME (1863-1947)	160
III.1. Regress, Difficulties, Patriotic Responsibilities and Efforts for Survival (1863-1922)	160
III.2. The Sacrifice of Abbess Paisia Vasilescu to Save the Monastic Complex and Keep the Religious Practices with Holiness. The Period 1922-1938	176
III.3. Renovations and Modernization. The Unique Spiritual Status of the Holy Place - the Role of General Paul Teodorescu. The Years 1938-1947	194

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	15
PREAMBUL	19
CAP. I. LA ÎNCEPUT A FOST LEGENDA	27
I.1. Stejarii seculari de la Frâncești	27
I.2. Biseriçuța dintr-un lemn	37
I.3.1. Icoana Maicii Domnului cu Pruncul-„inima" Mănăstirii Dintr-un Lemn	57
I.3.2. Minunile Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul	77
CAP. II. MĂNĂȘTIREA DINTR-UN LEMN ÎNTRU ANII 1634-1863	81
II.1. Primele testimonii românești. Comprehensiunea așezării bisericii de zid. Preînnoitori	81
II.2. Următorii ctitori. Prefacerile realizate. Elemente specifice în arhitectura mănăstirii	93
II.3. Sub stăpânirea austriacă (1716-1739)	109
II.4. De la mijlocul secolului al XVIII-lea la secularizare	117
II.5. Fondul funciar al mănăstirii și sursele de venituri între anii 1635-1863	141
CAP. III. MĂNĂȘTIREA DINTR-UN LEMN DE LA SECULARIZARE LA INSTAURAREA REGIMULUI COMUNIST (1863-1947)	161
III.1. Între regrese, greutăți, responsabilități patriotice și eforturi de supraviețuire (1863-1922)	161
III.2. Jertfa stareței Paisia Vasilescu întru salvarea complexului monahal și păstrarea cu sfințenie a rânduielilor monahale. Etapa 1922-1938	177
III.3. Reînnoiri și modernizări. Statutul duhovnicesc unic pentru Sfântul lăcaș - rolul generalului Paul Teodorescu. Anii 1938-1947	195

CH. IV. THE HOLY MONASTERY DURING COMMUNISM AND DEMOCRACY (1948-2019)	224
IV.1. Under the Communist Regime (1948-1989) (1948-1989)	224
IV.1.2. The Renewal of the Monuments in the Monastery: Projects, Archaeological Research, Achievements (1990-2019)	258
IV. 2. New Constructions and Arrangements	304
CH.V. THE TREASURES AND COLLECTIONS OF THE MONASTERY. "ARCHIMANDRITE DR. CHESARIE GHEORGHESCU MEMORIAL HOUSE"	324
V.1. The Treasures and Collection of Church Objects	324
V.2. "Archimandrite Dr. Chesarie Gheorghescu" Memorial House (1929-2017)	338
CH.VI. PILGRIMS AND VISITORS. SCIENTIFIC RESEARCH AT DINTR-UN LEMN MONASTERY. PORTRAITS OF CONFESSOR PRIESTS	342
VI.1. Pilgrims and Visitors – Impressions and Appreciations (1896-2018)	342
VI.2. "General Paul Teodorescu" Research Centre for the Cooperation between the Orthodox Church and the Romanian Army	382
VI.3. The Jubilee of 80 Years as a Holy Place of Prayer for Aviation and Navy (June 2019)	390
VI.4. Portraits of Confessor Priests at Dintr-un Lemn Monastery	402
VI.5. Nuns with Acknowledged Holy Life at Dintr-un Lemn Monastery	408
AFTERWORD	416
ANNEX 1. The Abbesses of Dintr-un Lemn Monastery	420
SELECTED BIBLIOGRAPHY	422
ENDNOTES	425
GENERAL INDEX	434

CAP. IV. SFÂNȚA MĂNĂȘTIRE ÎN REGIMUL COMUNIST ȘI ANII DEMOCRĂȚIEI (1948-2019)	225
IV.1. Anii comunismului (1948-1989)	225
IV.1.2. Înnoirea monumentelor mănăstirii: proiecte, cercetări arheologice, realizări (1990-2019)	259
IV.2. Noi construcții și amenajări	305
CAP.V. TEZĂURUL ȘI COLECȚIILE MĂNĂȘTIRII. CASA MEMORIALĂ „ARCHIMANDRITE DR. CHESARIE GHEORGHESCU"	325
V.1. Tezaurul și colecția de obiecte bisericești	325
V.2. Casa memorială „Arhimandrit Dr. Chesarie Gheorghescu (1929-2017)	339
CAP. VI. PELERINI ȘI VIZITĂTORI. CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ LA MĂNĂȘTIREA DINTR-UN LEMN. PORȚRETE DE DUHOVNICI	343
VI.1. Pelerini și vizitatori – impresii și aprecieri (1896-2018)	343
VI.2. Centrul de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu"	383
VI.3. Jubileul celor 80 de ani ca Sfânt Lăcaș al Aviației și Marinei (iunie 2019)	391
VI.4. Portrete de duhovnici ai Mănăstirii Dintr-un Lemn	403
VI.5. Maici cu viețuire sfântă din obștea Mănăstirii Dintr-un Lemn recunoscută	409
ÎN LOC DE ÎNCHIEIERE	416
ANEXA 1. Starețele Mănăstirii Dintr-un Lemn	421
BIBLIOGRAFIE SELECȚIVĂ	422
NOTE	425
INDEX GENERAL	434

Motto

... "I would like from the bottom of my heart
that a historian who knows the past of this Holy Monastery
to write a monograph to be given to each visitor against an offering,
which would serve to the maintenance of our nuns
and every visitor would leave with a gift
that would be an admirable means
of making as many people as possible interested
in knowing its past".... (Sic)

September 2, 1925
The Pilgrims' Register
illegible signature

Motto

... "Aș dori din suflet ca un istoric
cunoscător al trecutului al acestei
Sfinte mănăstiri să-i facă o monografie
care să fie dată fiecărui vizitator contra unui
obroc; care să servească la întreținerea
sfintelor fețe ale maicilor noastre și fiecare
vizitator să plece cu o amintire
care ar fi un admirabil mijloc de a face
cât mai mulți doritori a-i cunoaște trecutul".... (Sic)

2 septembrie 1925
Registrul pelerinilor
s.s. indescifrabil

FOREWORD

Under the patronage and authority of some important institutions - the Academy of Romanian Scientists and the Archdiocese of Râmnic - Professor Valentin Ciorbea from "Ovidius" University of Constanța, publishes the monograph of Dintr-un Lemn Monastery from Vâlcea. His attachment to this Holy place was mediated, over the decades from his transition to the eternal ones, by the illustrious restorer of 1938-1940, General Paul Teodorescu, when he held the portfolio of the Ministry of Air and Navy. Following the extensive restoration and modernization works carried out, according to the testimony of the founding general "with the free labor of the soldiers and officers of Aeronautics and the Navy" and whose costs amounted to over 900,000 lei in those years, the monastic settlement became, with the patriarch's blessing, those of the hierarch of the place and of the competent central authorities "a place of prayer for aviators and sailors." The fact was brought to the knowledge of the nuns living in the settlement by the hierarch of the Diocese, IRINEU, the lieutenant archbishop of the Metropolitan Church of Oltenia, Banat and Severin, explaining to the abbess that "As this Holy monastery was restored by the Ministry of Air and Navy, I inform you that we have decided that prayers be made here for the rest of the souls of the dead heroic aviators and sailors, as well as the protection of those alive." For the pilgrims to remember, the symbols of the Navy and Aviation, the anchor and the eagle, were inscribed on the bell tower. In this context, Nifon Criveanu, the Metropolitan of Oltenia, further developed the connection between the monastic settlement, Aviation and the Navy, arranging for the "sick and convalescent of the two arms" to find here a resting place for their physical and spiritual recovery. Also under his Holy blessing and in His presence took place on October 10, 1942 the consecration of "the works of renewal and beautification of this beautiful and historic monastery... General Paul Teodorescu, founder of these works of renewal, and other holy and lay faces being present," according to the Golden Book of the monastery. In fact, part of the last year of his life the general would spend in the peace and care of the monastery, where he sleeps forever. As a sign of pious gratitude, the abbesses of the settlement would arrange a memorial room in which to keep unique manuscripts, personal objects, various documents and several hundred books. All these were to be discovered by Professor Valentin Ciorbea pushed by the curiosity of the historian who walks in the footsteps of the hero general Paul Teodorescu. To make the most of this treasure, but especially of the centuries-old symbiosis between the Romanian Army and the Romanian Orthodox Church, to which General Paul Teodorescu conferred the consistency of a symbol, this being in the philosophical vision of Nae Ionescu "more than a sign: it means the essence of reality" Professor

CUVÂNT ÎNAINTE

Sub patronajul și autoritatea unor instituții de seamă – Academia Oamenilor de Știință din România și Arhiepiscopia Râmnicului – profesorul Valentin Ciorbea de la Universitatea „Ovidius” din Constanța, publică monografia mănăstirii vâlcene Dintr-un Lemn. Atașamentul Domniei sale pentru acest lăcaș a fost intermediat, peste decenii de la trecerea sa la cele veșnice, de ilustrul ctitor restaurator din anii 1938-1940, general Paul Teodorescu, când deținea portofoliul Ministerului Aerului și Marinei. În urma amplelor lucrări de restaurare și modernizare realizate, după mărturia generalului ctitor „cu mâna de lucru gratuită a ostașilor și ofițerilor din Aeronautică și Marină” și ale căror costuri se ridicau în acei ani la peste 900.000 lei, așezământul monastic devenea, cu binecuvântarea patriarhului și a ierarhului locului, a autorităților centrale competente „locaș de rugăciune pentru aviatori și marinari.” Faptul era adus la cunoștința monahiilor viețuitoare în așezământ de către ierarhul Eparhiei, IRINEU, arhiepiscopul locotenent de la Mitropolia Olteniei, Banatului și Severinului, explicitând pentru stareță că „Întrucât această Sfântă mănăstire a fost restaurată de Ministerul Aerului și Marinei, vi se face cunoscut că am dispus ca aici să se facă rugăciuni de odihna sufletului eroilor aviatori și marinari morți, precum și paza celor în viață.” Spre luarea aminte a pelerinilor, pe turnul clopotniță erau încastrate simbolurile Marinei și Aviației, ancora și vulturul. În siajul acestora, Nifon Criveanu, mitropolitul Olteniei, întreaga legătura dintre așezământul monahal, Aviație și Marină dispunând ca „bolnavii și convalescenții celor două arme” să aibă aici locul de odihnă într-o refacere trupească și sufletească. Tot sub arhierasca lui binecuvântare și în prezența Sa avea loc la 10 octombrie 1942 sfințirea „lucrărilor de reînnoire și înfrumusețare a acestui frumos și istoric locaș mănăstiresc ... de față fiind domnul general Paul Teodorescu, ctitorul acestor lucrări de reînnoire și alte obaze bisericesti și mirenești,” după cum glăsuiește Cartea de aur a mănăstirii. De altfel, parte din ultimul an de viață generalul avea să o petreacă în liniștea și grija mănăstirii, unde își doarme somnul de veci. În semn de pioasă recunoștință starețele așezământului aveau să-i amenajeze o cameră memorială în care se păstrează manuscrise inedite, obiecte personale, documente diverse și câteva sute de cărți. Toate acestea erau să fie descoperite de profesorul Valentin Ciorbea împins de curiozitatea istoricului care umbla pe urmele generalului erou Paul Teodorescu. Pentru a fructifica acest tezaur, dar mai ales simbioza de veacuri dintre Armata Română și Biserica Ortodoxă Română, căreia generalul Paul Teodorescu i-a conferit consistență de simbol, acesta fiind în viziunea filosofică a lui Nae Ionescu „mai mult decât semn: el înseamnă esența realității” profesorul Valentin Ciorbea a înființat aici Centrul de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu”.

Valentin Ciorbea established here "General Paul Teodorescu" Research Center for the Cooperation between the Orthodox Church and the Romanian Army.

The aim of the Center is an ambitious one. It has proposed to promote "programs of research of the relations of the Orthodox Church with the Romanian Army in their multiple aspects: common institutions, legislation, churches and chapels etc., the annual organization of a scientific meeting, the publication of articles, studies, support of volume editing, etc.." I was glad to see that all this was accomplished to a great extent since, besides them, the Center also set up the annual "Mission" journal, now reaching the sixth issue, in which the reader finds interesting articles and studies. All this was possible thanks to the responsibility of the founding director, assumed by Professor Valentin Ciorbea right from the establishment of the Center.

The troubled secular history of the settlement is traced with the researcher's detailed work. The author does not reject tradition and legend, but happily completes them with information provided by the sources: notes of foreign travelers (Paul of Aleppo, the secretary of the patriarch of Antioch, Macarie III, in 1653), memoirs and, above all, documents in the central and local archives, including those housed in the monastery. In this way, the reader goes through the stages of the appearance and evolution of the settlement, from the modest wooden church, built from a single multiseccular oak at the turn of the 15th to 16th centuries, similar in planimetry and dimensions to the wooden church, called of "Dragoș vodă," from Putna, to the construction of the stone one, in 1634-1635, with the dedication of the Birth of Virgin Mary by the great governor Preda Brâncoveanu, the nephew of Matei Basarab. The decoration with paintings by Zugravul Radu, the endowment with new annex constructions, the renovations throughout the time, the evolution of the monastery's land area, are all carefully documented. Professor Valentin Ciorbea carries the reader through the troubled history of the settlement, which has gone through the ages, repeatedly, through "ecstasy and agony." Undoubtedly, the achievement of Professor Valentin Ciorbea is the most complete historical monograph of Dintr-un Lemn Monastery, one of the most important monuments of Romanian medieval art.

Iași, February 5, 2020
Ion I. Solcanu

Obiectivul Centrului este unul ambițios. Și-a propus să promoveze „programe de cercetare a relațiilor Bisericii Ortodoxe cu Armata Română sub multiple aspecte: instituții comune, legislație, biserici și capele ș.a., organizarea anuală a unei reuniuni științifice, publicarea de articole, studii... de a susține editarea de volume etc.” Am constatat cu bucurie că toate acestea au fost împlinite cu supra-măsură de vreme ce, în afara lor, Centrul a înființat și revista anuală „Misiunea” ajunsă acum la cel de al șaselea număr, în care cititorul află interesante articole și studii. Toate acestea au fost cu puțință grație responsabilității de director fondator, asumată de profesorul Valentin Ciorbea chiar de la înființarea Centrului.

Zbuciumata istorie seculară a așezământului este urmărită cu migală proprie cercetătorului. Autorul nu respinge tradiția și legenda, dar le completează fericit cu informațiile oferite de izvoare: notele călătorilor străini (Paul din Alep, secretarul patriarhului Antiohiei, Macarie al III-lea, la 1653) memoriile și, mai presus de toate, documentele din arhivele centrale și locale, inclusiv cele adăpostite de mănăstire. În acest chip, cititorul parcurge cu emoție etapele apariției și evoluției așezământului, de la modesta bisericuță de lemn, construită dintr-un singur stejar multiseccular la cumpăna veacurilor XV-XVI, asemănătoare ca planimetrie și dimensiuni cu biserica de lemn, zisă a lui „Dragoș vodă,” de la Putna, la înălțarea celei de zid, în 1634-1635, cu hramul Nașterea Maicii Domnului de către marele vornic Preda Brâncoveanu, nepotul lui Matei Basarab. Decorarea cu picturi de Zugravul Radu, înzestrarea cu noi construcții anexe, înnoirile și prefacerile suportate de-a lungul vremii, evoluția fondului funciar al mănăstirii, toate sunt documentate cu minuție. Profesorul Valentin Ciorbea poartă cititorul prin zbuciumata istorie a așezământului, care a trecut de-a lungul veacurilor, în mod repetat, prin „extaz și agonie.” Neîndoielnic, realizarea profesorului Valentin Ciorbea constituie cea mai completă monografie istorică asupra Mănăstirii Dintr-un Lemn, unul dintre cele mai importante monumente de artă medievală românească.

Iași, 5 februarie 2020
Ion I. Solcanu

PREAMBLE

The realization of the present monograph by "General Paul Teodorescu" Research Center for the Cooperation of the Orthodox Church and the Romanian Army, located at the Dintr-un Lemn Monastery, has been made at the wish of the devout Mother Abbess Emanuela Oprea.

We confess that the decision to embark on such a project was not easy to take, the temptations of the theme being different from our fields of current scientific interest. If we accepted the challenge, we were guided by the objectives of the Center and the "Mission" journal that we have been promoting for almost 9 years under the aegis of the Academy of Romanian Scientists and the Archdiocese of Râmnic, working for the organization of scientific, editorial and military ceremonial events, by which we continue the will left by General Paul Teodorescu to highlight the unique role of the Holy Place in Romanian monasticism as a monastery of the Aviation, the Navy for 80 years and of "Michael the Brave" 30th Guard Brigade. Hence the title of the book: *Dintr-un Lemn Monastery - A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph*.

Working with the sources of the subject, there were no few surprises, on the contrary. In 400 years of existence, Dintr-un Lemn Monastery has gathered an appreciable amount of bibliography sources and documents.

The first historical source of the chronicle is found in the oral tradition that linked the settlement to a wonderful legend on a particular day in a particular year in the second half of the 16th century. The first narrator is unknown, but we can deduce that he had a direct connection with the raising of the first wooden church. The beautiful story with visible truths today, in which the great *Icon of Virgin Mary with Child* holds the central place, and which has been taken over and passed from generation to generation by the nuns of the community, which they tell to those who come to the monastery, enveloping in miracle the birth of monasticism on the territory of Frâncești, in Vâlcea County, in connection to the precious treasure.

The written sources can be discussed from the first decades of the 17th century when the community was constituted. From the first document issued by the Chancellery of Prince Matei Basarab and the notes of the famous traveler Paul of Aleppo made in the middle of the same century, many written historical sources have been gathered on various aspects concerning the evolution of the monastery. Four institutions hold historical documents related to Dintr-un Lemn Monastery: the National Archives of Romania in funds deposited in Bucharest and the County Directorate of Vâlcea, the Archdiocese of Râmnic and the National Heritage Institute. Dintr-un Lemn Monastery also keeps documents in the current archive.

PREAMBUL

Asumarea realizării monografiei de față de către Centrul de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu” cu sediul la Mănăstirea Dintr-un Lemn s-a făcut la dorința Prea Cuvioșiei Sale Maica Stareță Emanuela Oprea.

Mărturisim că hotărârea de a sârgui la un asemenea proiect nu a fost ușor de luat, ispitele tematicii fiind diferite de domeniile noastre de interes științific constant. Dacă am acceptat provocarea ne-am călăuzit după obiectivele Centrului și ale revistei „Misiunea” pe care le promovăm de aproape 9 ani sub egida Academiei Oamenilor de Știință din România și a Arhiepiscopiei Râmnicului, hărnicind la organizarea de manifestări științifice, editoriale și ceremoniale militare, prin care ducem mai departe testamentul lăsat de generalul Paul Teodorescu de a evidenția rolul fără seamăn al Sfântului lăcaș în monahismul românesc, ca mănăstire a Aviației și Marinei de 80 de ani și recent a Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul.” De aici și titlul cărții: *Mănăstirea Dintr-un Lemn – un complex monahal unic în România. Monografie istorică*.

Izvodind la depistarea surselor subiectului, surprizele nu au fost puține, din contră. Mănăstirea Dintr-un Lemn a strâns, în cei circa 400 de ani de existență, un fond de documente și reperi bibliografice apreciabil.

Primul izvor istoric al hronicului se regăsește în tradiția orală care a legat obârșia așezământului de o minunată legendă ivită într-o zi anume, dintr-un an anume, din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Nu se cunoaște întâiul narator, dar putem deduce că a avut o legătură directă cu ridicarea primei bisericuțe dintr-un lemn. Frumoasa poveste ce are adevăruri vizibile și astăzi, în care locul central îl deține marea *Icoană a Maicii Domnului cu Pruncul* a fost preluată și transmisă din generație în generație de monahiile obștei, pe care o istorisesc celor ce poposesc în mănăstire, învăluind în minune nașterea monahismului pe meleagurile localității Frâncești, din județul Vâlcea, legată de acest minunat odor.

Despre sursele scrise se poate vorbi din primele decenii ale secolului al XVII-lea când obștea era constituită. De la primul document emis de Cancelaria domnitorului Matei Basarab și notele celebrului călător Paul din Alep făcute la jumătatea aceluiași veac s-au adunat numeroase izvoare istorice scrise, referitoare la variate aspecte ce privesc evoluția mănăstirii. Patru instituții dețin documente istorice referitoare la Mănăstirea Dintr-un Lemn: Arhivele Naționale ale României, în fonduri depozitate la București și Direcția Județeană Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului și Institutul Național al Patrimoniului. Desigur și Mănăstirea Dintr-un Lemn păstrează documente în arhiva curentă.

The researcher also has a bibliographical list at hand. We do not insist on the landmarks, but we inform all those interested that the tools of work achieved by Mr. Nicolae Ravici-Tătăranu have been of real use to us: *A Possible Bibliography for the History of the Orthodox Church in Vâlcea County* (Brăila Museum, Istros Publishing House, Brăila, 2007) and *Orthodox Monasteries. Discover the Holy Places. Bibliography* (Offsetcolor Publishing House, 2014).

We mention the well-known researcher of the medieval age Nicolae Stoicescu with the precious work: *Bibliography of the Localities and Feudal Monuments in Romania. I - Wallachia (Muntenia, Oltenia and Dobrogea)* vol. I and II (Craiova / Bucharest, Metropolitan of Oltenia, printing "Art Graphics," 1970).

In the list of those who wrote about Dintr-un Lemn Monastery we find historians, hierarchs, priests, monks, writers, journalists. Even an engineer Vasile V. Vasiliu made a monographical sketch after the First World War: *Dintr-un Lemn Monastery*.

Notable contributions to the knowledge of the past of the monastery were brought by Nicolae Iorga, Radu Crețeanu, Nicoale Veniamin, the His Eminence Gherasim, the Blessed Bartholomew Anania, the Archimandrite Chesarie Gheorghescu, author of several books on the history of the Holy place and of the *Litany of the Holy Dintr-un Lemn Monastery* (Almarom Publishing House, 1998), as well as the architect Cristian Moisescu and others.

A reference book useful for our documentation was the *Monograph of Dintr-un Lemn Monastery* (Măiastra Publishing House, Târgu Jiu, 2009) by the nuns Tecla Fuiogă and Teodosia Barac. The authors, members of the community, approached the subject from a multilateral perspective based on documentary sources at hand.

In the six issues published from 2014 to 2019 of the "Mission" journal of "General Paul Teodorescu" Research Center for the Cooperation of the Orthodox Church with the Romanian Army, with the headquarters at Dintr-un Lemn Monastery, recovering the past of the Holy place and its research has been a priority of the journal's editorial staff. There have been published 14 studies, articles and documents related to the history of the monastery, which have brought to the forefront of research in the field much new information.

Another target of our research has been to make known the history of Dintr-un Lemn Monastery abroad. Two studies have been published by Associate Prof. Nicoleta Stanca and Prof. Dr. Valentin Ciorbea in the *Dialogo. Journal of the Dialogue between Science and Theology* at Žilina University of the Slovak Republic.¹

The iconography of the monograph was selected from several sources: the Holy Monastery's photo gallery, from the over 500 images taken in the monastic complex by Mr. Marian Mihăiescu from "Michael the Brave" 30th Guard, from the photos provided by Father Olariu from the Archdiocese of Râmnic and those transmitted by the National Museum of Art of Romania. We also used images from

Cercetătorul are la îndemână și o listă bibliografică. Nu insistăm asupra reperelor, dar informăm pe toți cei interesați că ne-au fost de reală utilitate instrumentele de lucru realizate de domnul Nicolae Ravici-Tătăranu, *O posibilă bibliografie pentru istoria Bisericii Ortodoxe din județul Vâlcea* (Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2007) și *Mănăstiri ortodoxe. Descoperă locurile sfinte. Bibliografie* (Editura Offsetcolor, 2014). Îl menționăm și pe apreciatul medievist Nicolae Stoicescu cu prețioasa lucrare: *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România. I - Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)* vol. I și II (Craiova/București, Mitropolia Olteniei, Tipografia „Arta Grafică,” 1970).

În lista celor care au scris despre Mănăstirea Dintr-un Lemn găsim istorici, ierarhi, preoți, monahii, scriitori, ziariști și publiciști. Chiar și un inginer, Vasile V. Vasiliu, a realizat după Primul Război Mondial o notiță monografică: *Mănăstirea Dintr-un Lemn*.

Contribuții notabile la cunoașterea trecutului mănăstirii au adus Nicolae Iorga, Radu Crețeanu, Nicoale Veniamin, Înaltpreasfințitul Gherasim, Înaltpreasfințitul Bartolomeu Anania, Arhimandritul Chesarie Gheorghescu, autor a mai multor broșuri despre istoria Sfântului lăcaș și al *Pomelnicului Sfintei Mănăstiri Dintr-un Lemn* (Editura Almarom, 1998), precum și arhitectul Cristian Moisescu ș.a.

Un reper bibliografic util documentării noastre l-a constituit *Monografia Mănăstirii Dintr-un Lemn* (Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2009), realizată de rasofoarele Tecla Fuiogă și Teodosia Barac. Autoarele, membre ale obștei, au abordat subiectul dintr-o perspectivă multilaterală pe baza surselor documentare avute la îndemână.

În cele șase numere apărute începând cu anul 2014 până în 2019 ale revistei „Misiunea” a Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu,” cu sediul la Mănăstirea Dintr-un Lemn, recuperarea trecutului Sfântului lăcaș și cunoașterea lui a constituit o prioritate a redacției anuarului. S-au publicat 14 studii, articole și documente legate de istoria mănăstirii, care au adus în planul cunoașterii multe informații inedite.

O altă țintă a noastră a fost cunoașterea istoriei Mănăstirii Dintr-un Lemn în străinătate. Două studii au publicat conf. univ. dr. Nicoleta Stanca și prof. univ. dr. Valentin Ciorbea în revista „Dialogo. Journal of the Dialogue between Science and Theology,” apărută la Universitatea Žilina din Republica Slovacia.¹

Iconografia monografiei a fost selectată din mai multe surse: fototeca Sfintei mănăstiri, din cele peste 500 de imagini realizate în complexul monahal de către domnul Marian Mihăiescu de la Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul,” din fotografiile puse la dispoziție de Părintele Olariu de la Arhiepiscopia Râmnicului și cele transmise de Muzeul Național de Artă al României. S-au folosit și imagini din arhiva revistei „Misiunea.” Fotografiile documentului de cancelarie emis de Constantin Brâncoveanu și ale Condiții Mănăstirii Dintr-un Lemn le datorăm

the archive of the "Mission" journal. The photos of the chancery document issued by Constantin Brâncoveanu and of the Register of Dintr-un Lemn Monastery are due to the generous support of Mr. Laurențiu-Ștefan Szemkovics. To all those who responded to our requests for illustrating the monograph we would like to express our sincere thanks.

As far as we are concerned, we have devised and realized the history of the monastery between the chronological limits marked by the legend of the founding of a wooden church and the year 2019. Our desire is to retain the attention of the public in Romania and abroad through a historical discourse on the past and the present of one of the most interesting and famous Romanian monasteries.

Thus, Dintr-un Lemn Monastery has known them all, periods of growth, but also difficult moments. If we insisted on the sacrifices of the abbesses who served the place for long periods, we did so to highlight the constant turmoil and concern for preserving the monuments of the Holy place, a reality revealed with historical sources, to keep the service according to the canons, and to accomplish all the duties for the proper functioning of the household and the improvement of the living conditions. Where we felt it was more beneficial for the knowledge of the reader, we allowed the sources to speak.

We would not have been able to finish the book without the blessing of the His Eminence Varsanufie, Archbishop of Râmnic. We also address him our entire gratitude.

Many thanks to Mrs. Luminița Giurgiu, who searched the archive of the National Heritage Institute and found important documents on the state of the monuments, works, documents and the interventions of the management of the monastery for technical and financial support. The nuns Tecla Fuiuagă, who is also the author of the pages about the organization of the stone church, and Ecaterina Fermeșeanu have joined us in searching the Archdiocese Archives and the documents of Dintr-un Lemn Monastery.

We are grateful to Professor Dumitru Garoafă, a leading archivist for the documents made available. The same sentiments of gratitude we have for our friend Alin Spânu and prof. dr. Petre Țurlea, who photocopied documents from the National Archives of Romania, brought them to our attention and offered them to me.

The conditions of study and access to the monastery's current archive, the clarifying discussions on events in the recent history of the Holy place with the devout Mother Abbess Emanuela Oprea have been decisive for the accomplishment of the project.

Heartfelt thanks and our whole appreciation to our colleague and friend Associate Prof. Nicoleta Stanca from the Department of Modern Languages and Literatures and Communication Sciences of the Faculty of Letters, "Ovidius"

sprijinului acordat cu generozitate de domnul Laurențiu-Ștefan Szemkovics. Tuturor celor care au răspuns solicitărilor noastre pentru ilustrarea monografie le adresăm respectuoase mulțumiri.

În ceea ce ne privește, am gândit și realizat istoria mănăstirii între limitele cronologice marcate de legenda întemeierii biseriței dintr-un lemn și anul 2019. Dorința noastră este să reținem atenția cititorului din România și străinătate printr-un discurs istoric asupra trecutului și prezentului uneia dintre cele mai interesante și renumite mănăstiri românești.

Și Mănăstirea Dintr-un Lemn s-a aflat sub vremuri diferite, cunoscând perioade de creștere, dar și momente dificile. Dacă am stăruit asupra jertfelor depuse de egumenele cu stăreții îndelungate am făcut-o pentru a evidenția zbuciumul și grija continuă de a păstra și conserva monumentele Sfântului lăcaș, realitate relevantă cu prisosință de izvoare istorice, de a ține slujbele conform canoanelor și de a realiza toate ascultările pentru buna funcționare a gospodăriei și îmbunătățirea condițiilor de viață. Acolo unde am considerat că este mai benefic pentru informarea cititorului am lăsat izvoarele să vorbească.

Nu am fi reușit să ducem cartea la final fără binecuvântarea Înaltpreasfințitului Varsanufie, Arhiepiscop al Râmnicului. Îi adresăm și pe această cale întreaga noastră grațitudine.

Mulțumiri multe se cuvin doamnei dr. Luminița Giurgiu, care a investigat arhiva Institutului Național al Patrimoniului și a depistat importante documente referitoare la starea monumentelor, lucrărilor, devizelor și intervențiilor conducerii mănăstirii pentru sprijin tehnic și financiar. Maicile Tecla Fuiuagă, căreia îi aparțin și paginile despre Erminia bisericii de zid, împreună cu Ecaterina Fermeșeanu, ne-au secondat în investigarea Arhivei Arhiepiscopiei și a documentelor Mănăstirii Dintr-un Lemn.

Aducem prinos domnului profesor Dumitru Garoafă, arhivist de marcă pentru documentele semnate și puse la dispoziție. Aceleași sentimente de recunoștință nutrim pentru prietenul Alin Spânu și profesorului universitar doctor Petre Țurlea, care au fotocopiat documente din Arhivele Naționale ale României, ni le-au semnalat și pus la dispoziție.

Condițiile de studiu și acces la arhiva curentă a mănăstirii, discuțiile clarificatoare pe evenimente din istoria recentă a Sfântului lăcaș cu Prea Cuvioasa Maică Stareță Emanuela Oprea au fost hotărâtoare pentru împlinirea proiectului.

Calde mulțumiri și întreaga noastră prețuire colegei și prietenei, conf. univ. dr. Nicoleta Stanca de la Departamentul de Limbi și literaturi moderne și științele comunicării al Facultății de Litere din Universitatea „Ovidius” din Constanța, care s-a angajat în munca grea și istovitoare a verificării textului în varianta românească și mai ales a efectuării traducerii în limba engleză.

University of Constanța, who has engaged in the hard and exhausting work of checking the Romanian version and, especially translating it into English.

If we do not aim too high, we also hope that through this monograph we join with a special "work" the line of founders, supporters and benefactors of Dintr-un Lemn Monastery, with gratitude to the hierarchs of the Râmnic Archdiocese who took care of the Holy place, the monastic community, the abbesses and the confessors who have kept the candle burning for centuries and have eagerly carried through centuries the material and spiritual heritage from generation to generation, raising daily prayers to God for the good of the Romanian people, and especially for the Air Forces, the Naval Forces and "Michael the Brave" 30th Guard Brigade.

If you come to Dintr-un Lemn Monastery as a pilgrim and visitor, leaving you led through the chronicle of the Holy Monastery by the guide nun and reading the monograph, it means, dear reader, that together we have achieved the objectives proposed: knowledge, appreciation and respect for the monastery and the community, the strengthening of faith in Orthodoxy at whose Altar military of the Romanian Army pray and feel in the House of God and whose symbols you will know and admire.

We opted from the beginning of the preparation of the monograph for the bilingual editorial version. The reason is understandable. We would also like the reader who is not familiar with the Romanian language, but interested in our history, to know the wonderful story of a monastic complex unique in Romania and Eastern Orthodoxy, bearing an exciting name – Dintr-un Lemn Monastery.

"General Paul Teodorescu"
Research Centre for the Cooperation
between the Orthodox Church and the Romanian Army
Director,
Prof. Dr. Valentin Ciorbea
December 2019

Dacă nu țintim prea mult, nutrim și noi speranța că prin această monografie ne alăturăm cu o „ctitorire” specială șirului de întemeietori, sprijinitori și binefăcători ai Mănăstirii Dintr-un Lemn, cu recunoștință către ierarhii Arhiepiscopiei Râmnicului care au purtat de grijă Sfântului lăcaș, obștei monahale, starețelor și duhovnicilor care țin candela aprinsă de secole și au purtat prin vremuri, cu râvnă, bogata moștenire materială și spirituală din generație în generație, ridicând zilnic rugi la Dumnezeu pentru binele poporului român și, în mod special, pentru Forțele Aeriene, Navale și Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul.”

Dacă vei poposi la Mănăstirea Dintr-un Lemn ca pelerin și vizitator, lăsându-te condus prin hronicul Sfântului lăcaș de maica ghid și vei lectura și monografia înseamnă, stimate cititor, că împreună am împlinit obiectivele propuse: cunoaștere, prețuire și respect pentru mănăstire și obște, întărirea credinței în Ortodoxie, la a cărui Altar se roagă și se simt în Casa lui Dumnezeu militari ai Armatei Române, ale căror simboluri le vei cunoaște și admira.

Am optat de la începutul pregătirii monografiei pentru varianta editorială în ediție bilingvă. Motivul este de înțeles. Dorim ca și cititorul necunosător al limbii române, dar interesat de istoria noastră, să cunoască minunata poveste a unui complex monahal unic în România și Ortodoxia Răsăriteană, ce poartă un nume incitant – Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Centrul de Cercetare a
Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu
Armata României „General Paul Teodorescu”
Director,
Prof.univ.dr. Valentin Ciorbea
decembrie 2019

25 km away from Râmnicu Vâlcea, the residence of Vâlcea County, and 6 km from the town of Băbeni, on a marvellous plain, at the border of the village of Mănăstireni, at present Dezrobiți, belonging to the village of Frâncești, bounded by the Otăsău brook, flowing on the left into the Bistrița river, flowing in its turn in the Olt, one of the great rivers of Romania and also bounded by the hillside with oaks and fruit trees, pilgrims are revealed the majestic Dintr-un Lemn Monastery. Here, since the sixteenth century, the land has been creatively valued and the churches and the ensemble of adjoining buildings have risen on successive terraces in a vision that has tended towards monumentality.

The pilgrims who walk through the three gates of the monastery have the chance, by climbing the steps leading to the stone church and the wooden one, both guarded by the secular oaks, to know its history and to connect to the Orthodox spirituality of the holy sanctuary. A secular past tied the legend to the historical truth, synthesized as best as possible in the unique name of the monastic complex – Dintr-un Lemn Monastery (the Monastery from One Wood).

Three pieces of evidence of historical ascendancy, visible today as well, are strong arguments to support the legend of the foundation of monastic life in this place: *the secular oaks*, *the wooden church*, and *the Icon of Virgin Mary with Child, the Wonderworker*. These are the landmarks that were later added to the stone church, which placed the history of Dintr-un Lemn Monastery in a secular evolution about which pilgrims and visitors find out from the nuns whose duty is to act as guides.

I.1. The Secular Oaks of Frâncești

The chronicle of the Holy place, states the guide nun, starts with the first notes about the protective oaks, which the pilgrims admire climbing up to the wooden church. The first page belongs to the famous Syrian traveller **Paul of Aleppo** (1627-1667). Son of Patriarch Macarie III of the Anatolian and All-Eastern Church, he was raised and educated in the church environment. At the age of 20, he is ordained and not long afterwards he is known as Archdeacon of Damascus and Aleppo. He serves his father as a secretary and accompanies him on his journeys to places including the Romanian Principalities. On January 17, 1653, Patriarch Macarie III and his companions landed in Constanța. From here he left for Iași at the invitation of Prince Vasile Lupu (1634-1638), who hoped for financial support for the Melchite Church in Syria, pressed by the Ottoman authorities to pay the

La 25 de kilometri de municipiul Râmnicu Vâlcea, reședința județului Vâlcea, și 6 kilometri de orașul Băbeni, pe un minunat plai, la hotarul satului Mănăstireni, astăzi Dezrobiți, aparținând comunei Frâncești, delimitat de pâraul Otăsău, afluent din stânga al râului Bistrița ce-și poartă apele spre întâlnirea cu Oltul, unul din marile râuri ale României și coasta dealului cu stejari și pomi fructiferi, privirii pelerinilor i se înfățișează maiestuos Mănăstirea Dintr-un Lemn. Aici, începând cu secolul al XVI-lea s-au valorificat creativ denivelările terenului ridicându-se, pe terase succesive, bisericile și ansamblul construcțiilor aferente, într-o viziune ce a tins spre monumentalitate.

Pelerinii care pășesc prin cele trei porți ale mănăstirii au șansa, urcând treptele ce duc spre biserica de zid și cea dintr-un lemn, ambele străjuite de stejarii seculari, să-i cunoască istoria, să se conexeze la spiritualitatea ortodoxă ce o degajă Sfântul lăcaș. Un trecut secular ce a împletit legenda cu adevărul istoric, sintetizat cum nu se putea mai reușit în numele unic ce-l poartă complexul monahal – Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Trei dovezi cu ascendență istorică, vizibile și astăzi, se constituie în puternice argumente de susținere a legendei întemeierii vieții monahale pe acest loc: *stejarii seculari*, *biserica dintr-un lemn* și *Icoana Maicii Domnului cu Pruncul, Făcătoare de Minuni*. Sunt reperatele, cărora li s-a adăugat ulterior biserica de zid, care au pus istoria Mănăstirii Dintr-un Lemn în evoluția seculară despre care pelerinii și vizitatorii află detalii de la maicile cu ascultarea de îndrumare.

I.1. Stejarii seculari de la Frâncești

Letopisețul Sfântului lăcaș, precizează ghidul mănăstirii, începe cu primele însemnări despre stejarii protectori, pe care pelerinii îi admiră urcând spre biserica dintr-un lemn. Prima filă îi aparține celebrului călător sirian **Paul din Alep** (1627-1667). Fiu al patriarhului Macarie III al bisericii Anadoliei și a Întregului Răsărit a fost crescut și educat în mediul bisericesc. La 20 de ani este hirotont și nu peste mult timp numit arhidiacon de Damasc și Alep. Îndeplinește pe lângă tatăl său funcția de secretar și îl însoțește în călătoriile sale care au cuprins și Țările Române. La 17 ianuarie 1653 suita patriarhului Macarie III a debarcat la Constanța. De aici a plecat la Iași, la invitația domnitorului Vasile Lupu (1634-1638) de la care spera un sprijin financiar pentru biserica Melchită din Siria, presată de autoritățile otomane să-și achite obligațiile fiscale. În luna octombrie 1653 patriarhul Macarie

tax obligations. In October 1653 Patriarch Macarie and Paul of Aleppo arrived in Târgoviște at the court of Prince Matei Basarab. They returned to Moldova on May 22, 1654 and then went to Ukraine and from here to Moscow at the palace of Tsar Alexei I (1654-1676). In Russia they remained until May 29, 1656, when they left for Iași. They stayed for a month and a half in the capital of Moldavia. On 16 October they headed for Wallachia, and they also saw the monasteries in Oltenia, including Dintr-un Lemn Monastery. Of the 7 years, 4 months and 20 days of the trip, "in the Romanian Lands, the Syrian travellers spent almost three and a half years."² During his journey, Paul of Aleppo kept a journal appreciated by Ioana Teodorov, the Romanian translator "of the most comprehensive texts in Arabic literature, of the Ukrainians and of other Central and Eastern European peoples in the mid-seventeenth century."³

Visiting Dintr-un Lemn Monastery in 1657, impressed by the majestic oaks, Paul of Aleppo remembered: "Next to it (the wooden church, our note) there are the two very large trees. They told us that the tree [from which the church was raised] was the third one similar to the two"⁴ (Sic).

The next chronicler who left remarks of exceptional documentary value about Dintr-un Lemn Monastery was the Metropolitan of Walachia, **Neofit I the Cretan** (1738-1753).⁵ A native of Crete he was brought by Prince Constantine Mavrocordat (1735-1741) as a teacher for his children. Supported by the ruler, he entered the monks' community and climbed into the church hierarchy to the metropolitan seat. He was an enlightened bishop, who supported the social reforms initiated by Prince Constantine Mavrocordat, initiated the setting up of schools for peasant children, printed Romanian books of worship and wrote original works about *the Holy communion* and *anointing*.

Significant for his pastoral activity are two canonical trips during which he "preached, baptized, to the teaching of priests, directed the priests and the faithful. But above all, we were left precious travel notes in Greek, with a series of historical, geographical and ethnographical news. He copies general inscriptions, inscriptions on grave stones, thus laying the foundation for the first 'corpus' of inscriptions in our tradition, he records local traditions, etc. He appears to us today as a precursor of later historical research."⁶

In the first canonical journey accompanied by deacons and priests in the counties of Ilfov, Vlașca, Dâmbovița, Muscel, Argeș and Vâlcea, carried out between June 2 and September 1, 1746, he also visited Dintr-un Lemn Monastery, describing the legend of the oak and the other trees. He noted in the journal: "And besides that oak cut, there are other two oaks in the same place. The root of one of them we also saw, because it had broken only for a few years. And the other oak is now big and tall."⁷

In Romania the oak is considered the king of forests. The trunk can reach 50 m, 1 to 2 m in diameter, with a wide, impressive crown, and a longevity between 500

și Paul din Alep au sosit la Târgoviște la curtea domnitorului Matei Basarab. Se reîntorc în Moldova la 22 mai 1654. Au plecat apoi în Ucraina și, de aici, la Moscova, la palatul țarului Alexei I (1654-1676). În Rusia au stat până la 29 mai 1656, când pornesc spre Iași. Au rămas o lună și jumătate în capitala Moldovei. La 16 octombrie au plecat spre Țara Românească, prilej cu care au văzut și mănăstirile din Oltenia, între care și Mănăstirea Dintr-un Lemn. Din cei 7 ani, 4 luni și 20 de zile cât a durat călătoria „în Țările Române călătorii sirieni au petrecut aproape trei ani și jumătate.”² Pe parcursul călătoriei Paul din Alep a ținut un jurnal apreciat de Ioana Teodorov, traducătoarea în limba română „a celui mai cuprinzător text din literatura arabă, a ucrainenilor și altor popoare central- și est-europene la jumătatea secolului al XVII-lea.”³

Vizitând Mănăstirea Dintr-un Lemn în anul 1657, impresionat de maiestuoșii stejari, Paul din Alep a reținut: „Alături de ea (biserița dintr-un lemn n.n.) se găsesc cei doi copaci foarte mari. Ne-au spus că acel copac [din care a fost ridicată biserica] a fost al treilea la fel”⁴ (Sic).

Următorul cronicar care ne-a lăsat însemnări cu valoare documentară deosebită despre Mănăstirea Dintr-un Lemn a fost mitropolitul Țării Românești, **Neofit I Cretanul** (1738-1753).⁵ Originar din Creta a fost adus de domnitorul Constantin Mavrocordat (1735-1741) ca profesor pentru copiii săi. Sprijinit de către domnitor, a intrat în cinul monahal și a urcat în ierarhia bisericească până la scaunul de mitropolit. A fost un arhiereu luminat ce a susținut reformele sociale inițiate de domnitorul Constantin Mavrocordat, a inițiat înființarea de școli pentru copii de țărani, a tipărit în limba română cărți de cult și a scris lucrări originale despre *împărtășanie* și *miruire*.

Semnificative sunt pentru activitatea sa de păstorire două călătorii canonice pe parcursul cărora „a predicat, a săvârșit botezuri, spre învățătura preoților, a îndrumat pe preoți și credincioși. Dar mai presus de acestea ne-a lăsat prețioase însemnări de călătorie în grecește, cu o seamă de știri istorice, geografice și etnografice. Copiază pisanii, inscripții de pe pietre de mormânt punând astfel bazele primului «corpus» de inscripții de la noi, consemnează tradiții locale etc. El ne apare astăzi ca un precursor al cercetărilor istorice de mai târziu.”⁶

În prima călătorie canonică, însoțit de diaconi și preoți, prin județele Ilfov, Vlașca, Dâmbovița, Muscel, Argeș și Vâlcea, derulată între 2 iunie și 1 septembrie 1746, a poposit și la Mănăstirea Dintr-un Lemn consemnând legenda stejarului și a celorlalți copaci. A notat în jurnal: „Și în afara aceluia stejar tăiat, se mai află, în același loc, alți doi stejari. Rădăcina unuia din ei am văzut-o și noi, fiindcă se rupsesse numai de câțiva ani. Iar stejarul celălalt este și acum mare și înalt.”⁷

În România stejarul este considerat regele pădurilor. Tulpina poate atinge 50 m, diametrul între 1 și 2 m, cu o coroană largă, impresionantă, și o longevitate între 500 și 800 de ani și chiar mai mult după opinia specialiștilor. Din vremuri

and 800 years and even more, according to experts. Since ancient times, the oak has been regarded as a sacred, powerful tree, symbolizing eternal life. The presence of oak mistletoe amplifies, for the ancients, the fact that the tree is chosen by divinity. It is known to have therapeutic properties. The Romanians took over from the Dacian ancestors the oak processing technique they used to make crosses, religious and civil constructions.

According to Valeriu Anania (1921-2011),⁸ a theologian, writer and poet of a great creative force, researcher, translator of the Bible, a monk under name Bartholomew and Metropolitan of Cluj, Alba and Maramureș, the oak is "no mere symbol of stability, but also of the uranic-telluric, divine-human bipolarity. Thus, the stronger the significance of the oak in our legend. Finally, the sacred tree is transformed into a floating ship to the eschaton, a ship not only sanctified but also inseparable by having Jesus Christ as an oarsman, and wherever it may be, it is forever in heaven."⁹

The five century-old secular oaks, ageing, attacked by worms and with many dry branches, constituted, in the early 1980s, a danger to both pilgrims and nuns. The leadership of the monastery intervened at the Town Hall of Frâncești on July 10, 1984, through an address requesting the intervention of the competent authorities for carrying out specific rescue works, the oaks being protected by law. The Mayor's Office addressed the Ministry of Forestry, which, after obtaining the approval of the State Council, constituted a commission led by Engineer Alexandru Mădularu, the head of the Forestry Authority in Băbeni. He collaborated with the Forest Research Institute in Bucharest and after the evaluation of each oak, specific interventions were made during October 1984. Years later, in a letter addressed to the abbess Emanuela Oprea, Engineer Alexandru Mădularu remembered "There were 5 secular oaks of more than 800 years old... I cared for them by: cleaning up dryings, filling with various materials in the existing scrubs."¹⁰ Today, around the wooden church there are 22 oaks of different ages. About 4 it is said to be around 500-600 years old. 11 are younger, some of them being planted by the nuns. On 29 June 2018, by the care of His Eminence Varsanufie, Archbishop of Râmnic, 7 saplings were dedicated to founders and personalities.

Among the great oaks, the one on the left side, near the path leading to the church, contained in the shell a small, painted icon that could be admired by pilgrims a few years ago. The tree has embedded it in its bark the way a wound closes. Many pilgrims ask the guides of the monastery what happened to the little icon, which is proof that they returned to the monastery.

The veneration of the oak is confirmed in the middle of the nineteenth century by the writer **Grigore Alexandrescu** (1810-1895). In the remarks made in 1845, in *A Journey in Little Wallachia*, he writes about the miraculous power of the oak that would have protected itself from the intention of a Turkish military to cut it in 1822 during the occupation of the monastery by the Ottoman troops. The

străvechi stejarul este apreciat ca un arbore sacru, puternic, semnificând viața eternă. Prezența vâscului de stejar amplifică, pentru antici, faptul că respectivul copac este ales al divinității. Se știe că are proprietăți terapeutice. Românii au preluat de la strămoșii daci tehnica prelucrării stejarului pe care l-au folosit la realizarea de cruci, construcții religioase și civile.

Conform precizărilor lui Valeriu Anania (1921-2011),⁸ teolog, scriitor și poet de o mare forță creativă, cercetător, traducător al Bibliei, monah cu numele de Bartolomeu, mitropolit al Clujului, Albei și Maramureșului, stejarul este „simbol nu numai al stabilității, ci și al bipolarității uranic-teluric, divin-uman. Cu atât mai puternică este semnificația stejarului din legenda noastră. În sfârșit lemnul arborelui sacru se preface în navă plutitoare spre esbaton, o navă nu numai sfințită, dar și nedespărțită, avându-l la cârmă pe Isus Hristos, dar oriunde s-ar afla este pururi în ceruri.”⁹

Cei cinci stejari seculari, afectați de fenomenul de îmbătrânire, atacați de viermi și cu multe crengi uscate, constituiau, la începutul anilor '80 ai secolului trecut, un pericol pentru pelerini și maici. Conducerea mănăstirii a intervenit la Primăria Frâncești la 10 iulie 1984, printr-o adresă în care solicita intervenția forurilor competente pentru efectuarea unor lucrări specifice de salvare, stejarii fiind protejați de lege. Primăria s-a adresat Ministerului Silviculturii care, după ce a obținut aprobarea Consiliului de Stat, a constituit o comisie condusă de inginerul Alexandru Mădularu, șeful Ocolului Silvic Băbeni. S-a colaborat cu Institutul de Cercetări Silvice București și după evaluarea fiecărui stejar, în cursul lunii octombrie 1984 s-au făcut intervenții specifice. Peste ani, într-o scrisoare adresată stareței Emanuela Oprea, inginerul Alexandru Mădularu rememora: „Erau 5 stejari seculari de peste 800 de ani... i-am îngrijit prin: curățatul de uscături, plombări cu diferite pliante în scorburile existente.”¹⁰ Astăzi, în preajma bisericuței de lemn, sunt 22 de stejari de diferite vârste. Despre 4 se spune că ar avea 500-600 de ani. Alți 11 sunt mai tineri, câțiva fiind plantați de maici. La 29 iunie 2018 prin grija Înaltpresfințitului Varsanufie, Arhiepiscop al Râmnicului, au fost sădiți 7 puiți dedicați ctitorilor și unor personalități.

Dintre marii stejari cel crescut pe partea stângă, lângă poteca ce duce spre bisericuță, a cuprins în coajă o icoană pictată, de mici dimensiuni, ce putea fi admirată de pelerini în urmă cu câțiva ani. Copacul a înglobat-o în scoarța sa așa cum se închide o rană. Nu puțini sunt pelerinii care întrebă ghizii mănăstirii ce s-a întâmplat cu mica icoană, dovadă că au revenit în mănăstire.

Venerarea stejarului o confirmă la mijlocul secolului al XIX-lea și scriitorul **Grigore Alexandrescu** (1810-1895). În însemnările realizate în anul 1845, *O preumblare în Valahia Mică*, scrie despre puterea miraculoasă a stejarului care s-ar fi protejat la intenția unui militar turc de a-l tăia, în 1822, pe timpul ocupației mănăstirii de trupele otomane. Tradiția preluată de scriitor spune că la prima

tradition taken over by the writer claims that at the first blow of the axe, the tool bounced back striking the Turk with a mortal blow. Grigore Alexandrescu tells us that he met at the monastery four ladies from Craiova on pilgrimage. He noticed how they admired the oak, how they prayed and took some leaves, kissed them, and put them in their bosom. And nowadays there are pilgrims who admire the oaks and want to chain them with their arms.

The writer **Alexandru Odobescu** (1834-1899), as a member of the Commission for Historical and Archaeological Research, researched the historical monuments in the counties of Argeș and Vâlcea. He addresses the Brancovan settlements and receives a recommendation to visit the monasteries in Vâlcea, including Dintr-un Lemn Monastery, and to study the drawing of the Crown of the Holy Mother of God in the custody of Horezu Monastery.¹¹ Visiting the wooden church at Dintr-un Lemn Monastery, he writes: *“Next to it there is the root of the big oak (a type of oak, our note) that crumbled a few years ago; its dried, roasted and rotten trunk is next to it. The peasants come and take pieces of it for drinking and boiling to cure them from colds, such is the great veneration of this place.”*¹²

At the end of the stairs that climb into a curve to the right, before entering the cemetery of the monastery, the pilgrims stop at the “*table of silence*” made of a secular oak fell to the ground. The work reminds us of the well-known work of art from the monumental ensemble “The Heroes’ Way” made by the sculptor Constantin Brâncuși between 1937-1938 in memory of the heroes of Gorj fighting in World War I.

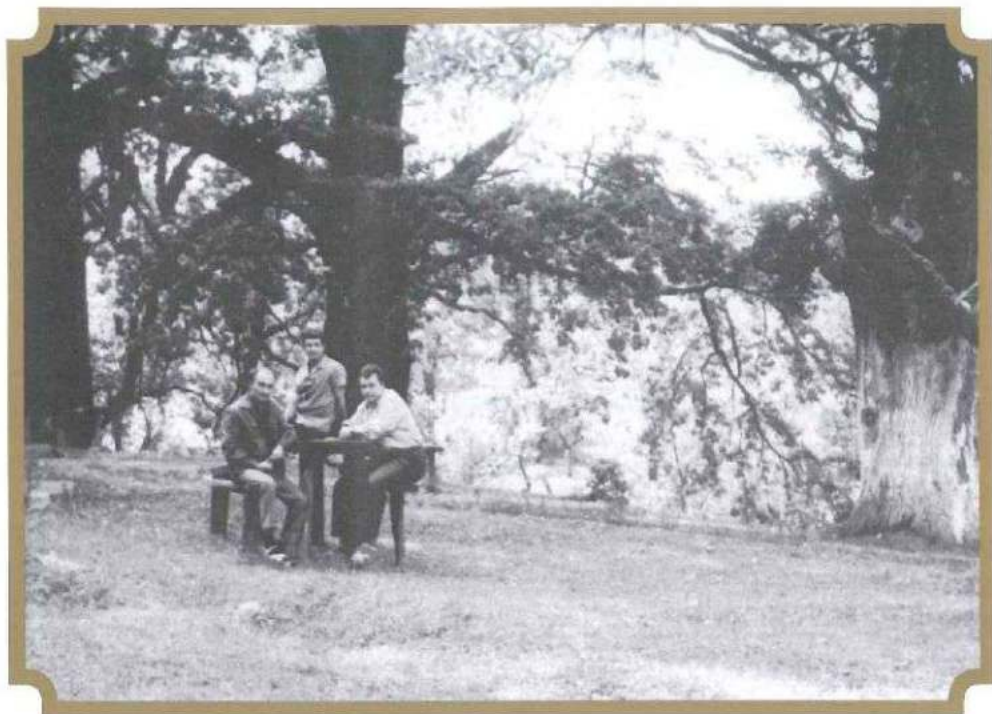
The fact that the church is on the second terrace might indicate the site of the sacred oak. The careful resumption of information from historical sources revealed another hypothesis put forward before, as it will be seen, by well-known historians, and confirmed by archaeological research carried out on the occasion of the reparation works of the stone church.

lovitură de topor, unealta a ricoșat izbindu-l pe turc mortal. Grigore Alexandrescu ne mai relatează că a întâlnit la mănăstire patru doamne din Craiova aflate în pelerinaj. A remarcat cum admirau stejarul, cum s-au închinat și au rupt câteva frunze, le-au sărutat și le-au băgat în sân. Și în zilele noastre sunt pelerini care admiră stejarii și-și doresc să-i înlănțuie cu brațele lor.

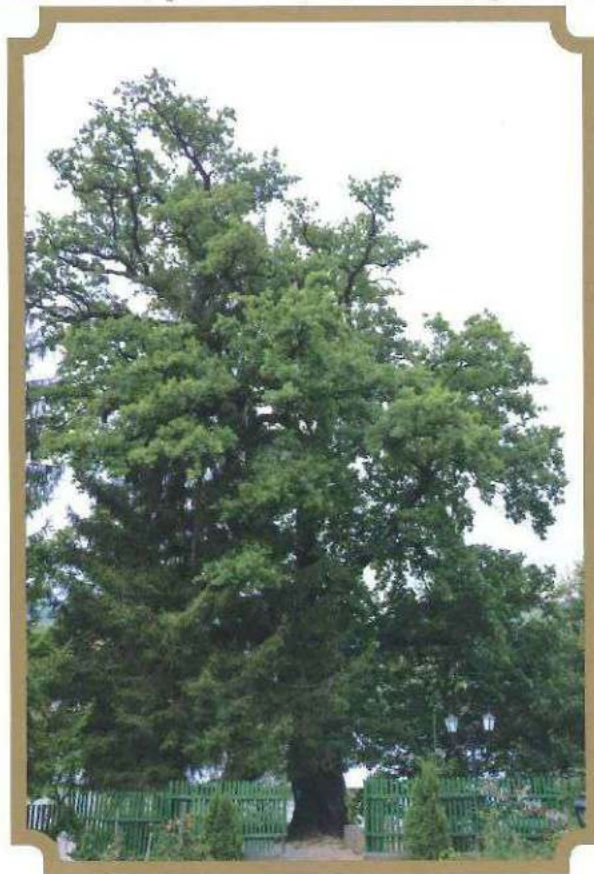
Scriitorul **Alexandru Odobescu** (1834-1899), în calitate de membru în Comisia pentru Cercetări Istorico-Arheologice, a cercetat monumentele istorice din județele Argeș și Vâlcea. Se adresează Așezămintelor Brâncovenești și primește recomandare pentru a vizita mănăstirile vâlcene, între care și Mănăstirea Dintr-un Lemn și a studia desenul Coroana Maicii Domnului aflată în custodia Mănăstirii Horezu.¹¹ Vizitând bisericuța de lemn de la Mănăstirea Dintr-un Lemn scrie: *„Alături e și rădăcina gorunului cel mare (specie de stejar n.n.) ce s-a surpat de câțiva ani; tulpina lui uscată găunoșită și putrezită e alături. Țăranii vin și iau bucăți dintr-însa de a bea și fierbe de friguri, atât e de mare venerația acestui loc.”*¹²

La capătul treptelor ce urcă într-o curbă spre dreapta, înainte de a intra în cimitirul mănăstirii, pelerinii se opresc la „masa tăcerii” realizată dintr-un stejar secular căzut la pământ. Lucrarea aduce aminte de cunoscuta operă din Ansamblul monumental „Calea Eroilor” realizat de sculptorul Constantin Brâncuși între anii 1937-1938, în memoria eroilor gorjeni din Primul Război Mondial.

Faptul că bisericuța este pe terasa a doua s-a considerat că aici ar fi fost locul stejarului sacru. Reluarea cu atenție a informațiilor din izvoarele istorice au relevat o altă ipoteză afirmată mai înainte, cum se va vedea, de reputați istorici și confirmată de cercetările arheologice făcute cu ocazia lucrărilor de reparații la bisericuța de zid.

Echipa de silvicultori (septembrie 1965) / Forester team (September 1965)

Stejar secular / Secular oak tree

Masa tăcerii / The table of silence

Stejarul protector al Icoanei și Izvorător de mir / The protective oak of the Icon and Spring of myrrh